

Predmet C-660/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

9. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hof van Cassatie (Kasacijski sud, Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

5. listopada 2023.

Tužitelj:

Intervlees NV

Tuženik:

Sump & Stammer GmbH

Predmet glavnog postupka

Glavni postupak odnosi se na spor između društava Intervlees NV, belgijskog veletrgovca koji uvozi i izvozi mesne proizvode (u daljnjem tekstu: tužitelj), i Sump & Stammer GmbH, njemačkog veletrgovca hranom (u daljnjem tekstu: tuženik), u vezi s tuženikovim izvansudskim raskidom ugovora i odbijanjem primitka pošiljki mesa.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev se upućuje u skladu s člankom 267. UFEU-a u pogledu pitanja odnosi li se „razdoblje stabilizacije” navedeno na početku i u točki 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004 samo na kratko razdoblje nakon klanja tijekom kojeg se meso hladi i stoga ne obuhvaća vrijeme hlađenja koje slijedi nakon toga, tako da se meso namijenjeno zamrzavanju više ne može zamrznuti nakon dozrijevanja.

Prethodno pitanje

Treba li početak i točku 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi (EZ)

br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla tumačiti na način da se „razdoblje stabilizacije” odnosi samo na kratko razdoblje nakon klanja tijekom kojeg se meso hladi kako bi se postigla potrebna stabilizacija pH vrijednosti i temperature, tako da se meso namijenjeno zamrzavanju poslije toga mora zamrznuti bez nepotrebnog odgađanja, i da to razdoblje stoga ne obuhvaća vrijeme hlađenja u svrhu daljnjeg dozrijevanja mesa koje slijedi nakon toga, što znači da se meso namijenjeno zamrzavanju više ne može zamrznuti nakon dozrijevanja?

Navedena načela međunarodnog prava

Doktrina *act of state*, odnosno zabrana da sud države u kojoj se vodi postupak ocjenjuje valjanost radnji druge države, kako je utvrđena u običajnom pravu kao dokaz opće prakse koja je priznata kao pravo i koja je izvor međunarodnog prava (u daljnjem tekstu: doktrina *act of state*)

Navedene odredbe prava Unije

Članak 26. i članci 28. do 37. UFEU-a

Članak 3. stavak 1. Uredbe br. 853/2004

Početak i točka 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004

Uvodne izjave 2., 4. i 9. Uredbe br. 853/2004

Uvodna izjava 4. Uredbe (EZ) br. 558/2010

Uredba (EZ) br. 178/2002

Uredba (EZ) br. 852/2004

Odjeljak 5.4. Obavijesti Europske komisije o smjernicama EU-a o doniranju hrane (SL 2017., C 361, str. 1.) (u daljnjem tekstu: Obavijest o doniranju hrane)

Navedeni nacionalni propisi

Članci 8.17. i 8.18. Burgerlijk Wetboek (Građanski zakonik) (prijašnji članci 1319., 1320. i 1322. Oud Burgerlijk Wetboek (Stari građanski zakonik))

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Stranke su sklopile ugovor u skladu s kojim je tužitelj trebao tuženiku na njegov zahtjev isporučiti veće pošiljke mesa. To je meso koje je prethodno ohlađeno (*ex chilled*) kako bi dozrelo i kako bi se time potaknulo njegovo omekšavanje te koje

je zatim zamrznuto nakon dozrijevanja. Tužitelj je 8. svibnja 2019. tuženiku isporučio pošiljku mesa namijenjenu talijanskom sektoru kružnih putovanja. Tuženik je prodao meso njemačkom poduzetniku koji pripada jednom talijanskom poduzetniku. Talijanska tijela odbila su isporuku uz obrazloženje da ona ne ispunjava zdravstvene standarde iz točke 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004 jer meso nije zamrznuto odmah nakon razdoblja stabilizacije, nego tek nakon hlađenja u svrhu dozrijevanja, zbog čega nije moglo biti namijenjeno europskom tržištu. Tuženik je zatim izvansudski raskinuo ugovor i odbio prihvatiti naredne isporuke prethodno ohlađenog mesa. Tužitelj je nakon toga od tuženika tražio naknadu štete jer je bio primoran prodati pošiljke mesa trećoj osobi po nižoj cijeni. Tuženik je pak od tužitelja tražio naknadu štete zbog isporuke robe koja nije u skladu s tržišnim uvjetima jer meso u Europskoj uniji nije prikladno za prehranu ljudi.

- 2 Presudom od 17. lipnja 2021. Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Turnhout (Sud za trgovačka društva u Antwerpenu, odjel u Turnhoutu, Belgija) utvrdio je da su oba potraživanja neosnovana.
- 3 U žalbenom postupku Hof van beroep te Antwerpen (Žalbeni sud u Antwerpenu, Belgija) proglasio je tužiteljevu žalbu neosnovanom, a tuženikovu protužalbu osnovanom. Utvrdio je da se pojam „razdoblje stabilizacije”^{*} odnosi na razdoblje koje je potrebno za postizanje potrebne stabilizacije pH vrijednosti mesa prije nego što ono se zamrzne, dok se „zrenje”[†] odnosi na razdoblje koje je potrebno da meso omekša. Taj sud smatra da se ta dva razdoblja ne mogu međusobno izjednačiti. Uredbom br. 853/2004 izričito se predviđa da se meso namijenjeno zamrzavanju mora zamrznuti bez nepotrebnog odgađanja. U skladu s dopisom Glavne uprave Europske komisije za zdravlje i sigurnost hrane od 20. lipnja 2019. to znači u roku od „nekoliko dana”. Kao poduzetnik specijaliziran za uvoz i izvoz mesa za potrebe veleprodaje tužitelj je znao ili je trebao znati da prethodno ohlađeno meso koje se poslije toga zamrzava ne može biti namijenjeno europskom tržištu jer takvo meso nije prikladno za prehranu ljudi i izričito se zabranjuje Uredbom br. 853/2004.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 4 Stranke se ne slažu u pogledu tumačenja pojma „razdoblje stabilizacije”. Tužitelj ističe da je pojam „zrenje” itekako obuhvaćen pojmom „razdoblje stabilizacije”. Pojam „razdoblje stabilizacije” nije definiran u Uredbi br. 853/2004, kojom se izričito ne zabranjuje zamrzavanje pothlađenog mesa nakon suhog zrenja, tako da je ono obuhvaćeno slobodnim kretanjem robe. Ograničavanjem pojma „razdoblje stabilizacije” na doslovno i gramatičko tumačenje žalbeni sud povrijedio je pravna

^{*} Napomena prevoditelja: na nizozemskom: *stabilisatieperiode*, vidjeti njemačku i nizozemsku verziju točke 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004.

[†] Napomena prevoditelja: na nizozemskom: *rijpingsperiode*

pravila više pravne snage koja proizlaze iz članka 26. te članka 28. do 37. UFEU-a. Uostalom, navedeni dopis Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane noviji je od Uredbe br. 853/2004 i stoga se ne može smatrati dijelom pripremnih akata iz kojih se može izvesti zaključak o volji zakonodavca. Osim toga, u tom se dopisu navodi da se razdoblje stabilizacije od „nekoliko dana” ne primjenjuje u slučaju suhog zrenja. Žalbeni sud to je ignorirao i tako zanemario dokaznu snagu tog akta. Nadalje, žalbeni sud ispitao je odluku talijanskih tijela s obzirom na Uredbu br. 853/2004 i pogrešno utvrdio da su ta tijela postupila u skladu s tom uredbom. Time je žalbeni sud povrijedio doktrinu *act of state*, u skladu s kojom sud države u kojoj se vodi postupak ne može ocijeniti valjanost radnji druge države ako su one poduzete u okviru izvršavanja javnih ovlasti te države u čijoj su nadležnosti te su u skladu s međunarodnim pravom.

- 5 Tuženik smatra da zrenje nije obuhvaćeno razdobljem stabilizacije i da se stoga meso, nakon što dozrije, ne može zamrznuti kako bi se stavilo na europsko tržište. Budući da je isporučena roba stoga sadržavala skrivene nedostatke, zakonito je raskinuo ugovor.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 Sud koji je uputio zahtjev smatra da pojam „razdoblje stabilizacije” nije definiran ni u Uredbi br. 853/2004 ni u pripremnim aktima, a ni u drugim relevantnim pravilima prava Unije. Stoga nije jasno odnosi li se razdoblje stabilizacije samo na kratko razdoblje nakon klanja tijekom kojeg se meso hladi u skladu sa zahtjevima iz točke 1. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004 dok se ne postigne stabilizacija pH vrijednosti i temperature, tako da se meso mora zamrznuti odmah nakon toga, ili se ono odnosi i na vrijeme hlađenja potrebno za daljnje zrenje koje slijedi poslije toga, što znači da se meso još može zamrznuti i nakon tog postupka zrenja.
- 7 U skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 853/2004 subjekti u poslovanju s hranom moraju, među ostalim, ispunjavati odredbe iz Priloga III. Iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 853/2004 proizlazi da određena hrana može predstavljati posebnu opasnost za zdravlje ljudi, zbog čega je potrebno utvrditi određena higijenska pravila. To se prije svega odnosi na hranu životinjskog podrijetla u kojoj su često utvrđene mikrobiološke i kemijske opasnosti. Iz uvodne izjave 4. proizlazi da se daje prednost javnom zdravlju. U skladu s uvodnom izjavom 9. ciljevi Uredbe su osiguravanje visoke razine zaštite potrošača, podvrgavajući subjekte u poslovanju s hranom u cijeloj Uniji istim pravilima, te osiguravanje pravilnog djelovanja unutarnjeg tržišta proizvodima životinjskog podrijetla. U uvodnoj izjavi 4. Uredbe (EZ) br. 558/2010 naposljetku se navodi da smrzavanje koje se provodi odmah nakon klanja i hlađenja minimizira rast bakterija te da se i meso koje potječe od peradi i lagomorfa, a namijenjeno je smrzavanju, mora smrznuti bez nepotrebnog odgađanja nakon klanja i hlađenja. U Obavijesti o doniranju hrane također se upućuje na to da se hrana životinjskog podrijetla

namijenjena zamrzavanju zbog higijenskih razloga mora zamrznuti bez nepotrebnog odgađanja nakon proizvodnje.

- 8 U presudi od 2. svibnja 2019., T. Boer & Zonen (C-98/18, EU:C:2019:355, t. 44. i 47.) Sud je prilikom tumačenja točaka 1. i 3. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004 istaknuo da se glavni cilj koji se nastoji postići propisom u području higijene sastoji u osiguravanju visoke razine zaštite potrošača u pogledu sigurnosti hrane. S obzirom na to i na tekst predmetnih odredbi Sud je odlučio da ih valja tumačiti na način da se hlađenje mesa nakon klanja mora obavljati u samoj klaonici dok svi njegovi dijelovi ne postignu temperaturu od najviše 7°C prije bilo kakvog prekrcavanja tog mesa u kamion- hladnjaču.
- 9 Čini se da je tumačenje prema kojem se razdoblje stabilizacije odnosi isključivo na kratko vrijeme hlađenja nakon klanja koje je potrebno kako bi se postigla stabilizacija pH vrijednosti i temperature, tako da se meso namijenjeno zamrzavanju mora zamrznuti odmah nakon toga i više se ne smije zamrzavati nakon dozrijevanja, najviše u skladu s glavnim ciljem navedenih propisa prava Unije u području higijene, a to je osigurati visoku razinu zaštite javnog zdravlja. Međutim, čini se da nizozemska i talijanska tijela nadležna za sigurnost hrane imaju različita stajališta o mogućnosti zamrzavanja mesa koje je ohlađeno u svrhu dozrijevanja. S obzirom na ta različita stajališta tumačenje točke 4. poglavlja VII. odjeljka I. Priloga III. Uredbi br. 853/2004 nije toliko očito da ne ostavlja prostora nikakvoj razumnoj sumnji. Stoga valja uputiti navedeno prethodno pitanje.

RADNI DOKUMENT